

A2.15 Rząd i wybory

- Poznaj podstawowe instytucje rządowe kraju.
- Wybory i głosowanie.

Wybory	<i>(Elezioni)</i>	Kampania	<i>(Campagna)</i>
Rząd	<i>(Governo)</i>	Frekwencja	<i>(Affluenza)</i>
Parlament	<i>(Parlamento)</i>	Demokracja	<i>(Democrazia)</i>
Sejm	<i>(Sejm)</i>	Ustawa	<i>(Legge)</i>
Senat	<i>(Senato)</i>	Prawica	<i>(Destra)</i>
Prezydent	<i>(Presidente)</i>	Lewica	<i>(Sinistra)</i>
Premier	<i>(Primo ministro)</i>	Wybierać	<i>(Scegliere)</i>
Ministerstwo	<i>(Ministero)</i>	Głosować	<i>(Votare)</i>
Partia polityczna	<i>(Partito politico)</i>		

1. Scansiona il codice QR per guardare il video o leggere il testo. (QR: Audio)

W Polsce **Sejm** i **Senat** tworzą **władzę ustawodawczą**. Sejm przygotowuje nowe **ustawy** i budżet państwa oraz kontroluje rząd. Gdy ustawa jest gotowa, trafia do Senatu. Tam senatorowie dyskutują i mogą proponować **poprawki**. Potem ustawa wraca do Sejmu, gdzie odbywa się dalsza praca i decyzje.

*In Polonia il **Sejm** e il **Senato** formano il **potere legislativo**. Il **Sejm** prepara nuove **leggi** e il bilancio dello Stato e controlla il governo. Quando una legge è pronta, arriva al Senato. Lì i senatori discutono e possono proporre **emendamenti**. Poi la legge torna al Sejm, dove si svolge ulteriore lavoro e si prendono decisioni.*

1. Ile lat trzeba mieć, żeby zostać senatorem?
 - a. Trzydzieści lat
 - b. Osiemnaście lat
 - c. Dwadzieścia pięć lat
 - d. Dwadzieścia jeden lat
2. Co Sejm tworzy oprócz nowych ustaw?
 - a. Policję i szkoły
 - b. Nowe województwa
 - c. Budżet państwa
 - d. Pasporty

1-a 2-c

2. Grammatica: Plurale degli aggettivi non maschili-plurali: wolny -> wolne

Gli aggettivi non maschili personali al plurale descrivono sostantivi che non sono un gruppo con uomini, cioè cose, animali, donne o gruppi misti senza uomini.

1. Gli aggettivi non maschili personali hanno sempre la desinenza -e; non ci sono eccezioni.

Przymiotnik (<i>aggettivo</i>)	Końcówka (<i>desinenza</i>)	Forma (l. mn. niemieškoos.) (<i>forma (plurale non maschile personale)</i>)
demokratyczny (<i>democratico</i>)	-e	demokratyczne (<i>democratiche</i>)
wolny (<i>libero</i>)	-e	wolne (<i>libere</i>)
ważny (<i>importante</i>)	-e	ważne (<i>importanti</i>)
nowy (<i>nuovo</i>)	-e	nowe (<i>nuove</i>)
trudny (<i>difficile</i>)	-e	trudne (<i>difficili</i>)

1. Widziałem _____ plakaty wyborcze na ulicy. (*Ho visto nuovi manifesti elettorali per strada.*)
a. nowi b. nową c. nowe d. nowy
2. W tych wyborach _____ decyzje podejmuje parlament. (*In queste elezioni, decisioni importanti vengono prese dal parlamento.*)
a. ważny b. ważni c. ważne d. ważną

1. nowe 2. ważne

Riscrivi le frasi (QR: IA+)

1. To jest nowa umowa. To są ... umowy.

(Questo è un nuovo contratto. Questi sono nuovi contratti.)

2. To jest trudna praca. To są ... prace.

(Questo è un lavoro difficile. Questi sono lavori difficili.)

3. To jest ważna informacja. To są ... informacje.

(Questa è un'informazione importante. Queste sono informazioni importanti.)

1. To jest nowa umowa. To są nowe umowy. 2. To jest trudna praca. To są trudne prace. 3. To jest ważna informacja. To są ważne informacje.

3. Esercizi

1. Abbina gli elementi che hanno un significato correlato.

a. wybory	1. ile osób głosuje
b. głosować	2. decydować o wyborze
c. wybierać	3. głosowanie
d. frekwencja	4. oddawać głos

a-3 b-4 c-2 d-1

2. Informazione dal Comune: elezioni e voto (QR: Audio)

Compila gli spazi vuoti: rząd, Wybieramy, premier, wybory, głosowania, frekwencja

Urząd Miasta informuje: w najbliższą niedzielę odbędą się (1) _____ parlamentarne. (2) _____ posłów do Sejmu i senatorów do Senatu. Lokale wyborcze będą otwarte od 7:00 do 21:00. Do (3) _____ potrzebny jest dowód osobisty lub paszport. Aktualny adres lokalu można sprawdzić na stronie urzędu.

Parlament uchwała ustawy, a (4) _____ je realizuje. Rządem kieruje (5) _____, a ministrowie pracują w ministerstwach. Wysoka (6) _____ jest ważna dla demokracji. Jeśli w dniu wyborów jesteś poza miejscem zamieszkania, możesz wcześniej złożyć wniosek o zaświadczenie do głosowania.

Il Comune informa: domenica prossima si terranno le elezioni parlamentari. Eaggeremo i deputati alla Sejm e i senatori al Senato. I seggi elettorali saranno aperti dalle 7:00 alle 21:00. Per votare è necessario un documento d'identità o il passaporto. L'indirizzo attuale del seggio si può verificare sul sito del Comune.

Il Parlamento approva le leggi e il governo le attua. Il governo è guidato dal primo ministro e i ministri lavorano nei ministeri. Un'alta affluenza è importante per la democrazia. Se il giorno delle elezioni ti trovi fuori dal luogo di residenza, puoi presentare prima una domanda per ottenere un certificato per votare.

(1) wybory, (2) Wybieramy, (3) głosowania, (4) rząd, (5) premier, (6) frekwencja

1. Jakie dokumenty są potrzebne do głosowania i gdzie można sprawdzić adres lokalu wyborczego?
-

3. Ascolta il frammento audio e scegli la risposta corretta. (QR: Audio)

- Osoba mówi, że w przyszłym tygodniu planuje oddać głos w wyborach.
- Z nagrania wynika, że parlament w Polsce składa się tylko z Senatu.
- Osoba już wie, gdzie będzie jej lokal wyborczy.

Vero Falso

1-V 2-X 3-V

4. Scegli la soluzione corretta

1. Wczoraj w telewizji _____ debatę o wyborach i frekwencji. *(Ieri in televisione ho visto un dibattito sulle elezioni e sull'affluenza.)*
a. widzę b. widziałam c. widzieliśmy d. widziałem
 2. W zeszłym tygodniu _____ partię polityczną na podstawie programu i kampanii. *(La settimana scorsa sceglievo un partito politico in base al programma e alla campagna.)*
a. wybierałam b. wybraliśmy c. wybierałem d. wybieram
 3. W ostatnich wyborach _____ w lokalnej komisji niedaleko domu. *(Alle ultime elezioni abbiamo votato nella commissione locale vicino a casa.)*
a. głosowałam b. głosowaliśmy c. głosowali d. głosujemy
1. widziałem 2. wybierałam 3. głosowaliśmy

5. Role play - dialoghi (QR: Audio)

W drodze na wybory

Kasia *Cześć, Marek. Idziesz dzisiaj na wybory? Jeszcze się waham, czy iść i oddać głos.*
(sąsiadka): *(Ciao, Marek. Vai oggi a votare? Sono ancora indecisa se andare e dare il mio voto.)*

Marek (sąsiad): *Cześć. Tak, pójdę po pracy — frekwencja jest ważna dla demokracji i warto pokazać, co myślimy.*
(Ciao. Sì, andrò dopo il lavoro — l'affluenza è importante per la democrazia e vale la pena mostrare che cosa pensiamo.)

Kasia *W kampanii każda partia mówi co innego — prawica, lewica — i trudno mi wybrać.*
(sąsiadka): *(In campagna ogni partito dice qualcosa di diverso — destra, sinistra — e per me è difficile scegliere.)*

Marek (sąsiad): *Rozumiem. Ja wybieram partię z konkretnym planem, nie tylko hasłami. Najważniejsze, żeby w ogóle pójść i zagłosować.*
(Capisco. Io scelgo un partito con un piano concreto, non solo con slogan. La cosa più importante è andarci e votare.)

Kasia *Masz rację. Dobrze, pójdę — chcę mieć wpływ na to, kto będzie rządzić.*
(sąsiadka): *(Hai ragione. Va bene, andrò — voglio avere voce in capitolo su chi governerà.)*

1. Dlaczego Kasia ma wątpliwości przed głosowaniem?
-

6. Parlare: traduci e rispondi (QR: IA+)

Moim zdaniem ważne są wolne i uczciwe wybory. / Głosuję na kandydata lub na partię polityczną.
/ W czasie kampanii często słyszę obietnice i informacje o programie.

1. Czy bierzesz udział w wyborach? Powiedz krótko, dlaczego tak lub dlaczego nie.

2. Jak według ciebie powinna wyglądać dobra kampania wyborcza w Polsce? Podaj jeden przykład, co jest ważne.

7. Scrittura: WhatsApp (QR: IA+)

Cześć! Tu Ania z pracy.

Widziałam, że w przyszłym miesiącu są **wybory** w Polsce. Mieszkam teraz w Hadze i nie wiem, jak to działa za granicą. Czy też chcesz **głosować**?

Może wiesz, gdzie jest komisja i czy trzeba się wcześniej zapisać? Czy lepiej iść razem w sobotę czy w niedzielę?

Daj znać, proszę.

Ania

Scrivi una risposta appropriata: *Też chcę głosować, ale nie wiem, czy trzeba się zapisać. / Możemy iść razem w sobotę/niedzielę o... / Sprawdzę informacje na stronie ambasady i napiszę wieczorem.*

Verbi importanti	Widzieć (vedere)	Wybierać (scegliere)	Głosować (votare)
ja	Czas przeszły widziałem/widziałam	Czas przeszły wybierałem/wybierałam	Czas przeszły głosowałem / głosowałam
ty	widziałeś/widziałaś	wybierałeś/wybierałaś	głosowałeś / głosowałaś
on/ona/ono	widział/widziała/widziało	wybierał/wybierała/wyberało	głosował / głosowała / głosowało
my	widzieliśmy/widziałyśmy	wybieraliśmy/wybierałyśmy	głosowaliśmy / głosowałyśmy
wy	widzieliście/widziałyście	wybieraliście/wybierałyście	głosowaliście / głosowałyście
oni/one	widzieli/widziały	wybierali/wybierały	głosowali / głosowały